

การพัฒนาฐานข้อมูลจดหมายเหตุ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

The Development of Archives Database of Nakhon Pathom Rajabhat University

รับบทความ	14/06/2023
แก้ไขบทความ	11/07/2023
ยอมรับบทความ	28/08/2023

ลัดดา บุญเปลี่ยนพล¹
Ladda Boonlianpol

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาฐานข้อมูลจดหมายเหตุ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม และ 2) ประเมินความพึงพอใจการใช้ฐานข้อมูลจดหมายเหตุ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการพัฒนาฐานข้อมูลจดหมายเหตุ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม คือ ผู้ใช้บริการ จำนวน 10 คน การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ประเมินความพึงพอใจการใช้ฐานข้อมูลจดหมายเหตุ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ใช้บริการเข้าใช้ฐานข้อมูลจดหมายเหตุ จำนวน 375 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบประเมินความพึงพอใจการใช้ฐานข้อมูลจดหมายเหตุ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการพัฒนาฐานข้อมูลจดหมายเหตุ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ทำให้ได้ระบบสำหรับใช้งาน 2 ส่วน ได้แก่ 1) ส่วนผู้ดูแลสามารถเพิ่ม ลบ หรือแก้ไขข้อมูลได้ และ 2) ส่วนผู้ใช้งานสามารถเข้าถึงสารสนเทศในฐานข้อมูลได้หลากหลายรูปแบบ เช่น ตัวอักษร รูปภาพ วิดีโอ ที่ใช้งานง่าย

2. ผลประเมินความพึงพอใจการใช้ฐานข้อมูลจดหมายเหตุ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการสืบค้นข้อมูลและการแสดงผล และด้านการออกแบบ มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมาก สำหรับฐานข้อมูลจดหมายเหตุ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ที่พัฒนาขึ้นเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้า วิจัย โดยให้บริการผ่านอินเทอร์เน็ตสามารถสืบค้นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ในแง่มุมต่าง ๆ เช่น ประวัติ พัฒนาการ การดำเนินงานของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐมในแต่ละช่วงเวลา

คำสำคัญ: ฐานข้อมูล จดหมายเหตุ จดหมายเหตุมหาวิทยาลัย

¹ บรรณารักษ์ชำนาญการ สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

Abstract

This research aimed to 1) develop the archives database of Nakhon Pathom Rajabhat University and 2) assess the satisfaction of using the archives database of Nakhon Pathom Rajabhat University. The research sample was 10 archives database users, derived by purposive random sampling. They were asked to assess the satisfaction of using the archive database of Nakhon Pathom Rajabhat University. The research sample was 375 archives database users. The research instrument used for data collection was a satisfaction assessment form for the use of the archive database of Nakhon Pathom Rajabhat University. Statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, and standard deviation.

The results showed that:

1. The results of the development of the Nakhon Pathom Rajabhat University archives database resulted in a system for use in two parts: 1) admins can add, delete, or edit information, and 2) users can access information in the database in a variety of ways, such as letters, pictures, and videos that are easy to use.

2. The evaluation of satisfaction with the use of the Nakhon Pathom Rajabhat University archives database revealed that the overall level of satisfaction was very high. When considering each aspect, it was found that the aspects of information retrieval, display, and design had the highest average level. The developed archives database of Nakhon Pathom Rajabhat University was beneficial to education, research, and studies by providing services via the Internet. It can retrieve information related to Nakhon Pathom Rajabhat University in various aspects, such as history, development, and operation over time.

Keywords: *Database, archives, university archives*

บทนำ

ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามามีบทบาทในการจัดเก็บและการให้บริการข้อมูล ส่งผลให้ห้องสมุดได้ใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีในการจัดระบบข้อมูลทรัพยากรสารสนเทศให้อยู่ในรูปแบบห้องสมุดดิจิทัลมีเครื่องมือหรือวิธีการในการสืบค้นสารสนเทศในระบบเครือข่ายที่เชื่อมโยงกัน ประโยชน์จากการดำเนินงานของห้องสมุดดิจิทัล เพื่ออนุรักษ์ทรัพยากรสารสนเทศที่มีคุณค่าทาง

ประวัติศาสตร์ เช่น หนังสือหายาก ทรัพยากรสารสนเทศซึ่งมีคุณค่า ขาดหายากง่าย โดยปรับเปลี่ยนให้เป็นทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัล ที่ผู้ใช้สามารถใช้ประโยชน์ได้ผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์สามารถแก้ปัญหาในด้านของข้อจำกัดในการเข้าถึงสารสนเทศ ทั้งด้านเวลา สถานที่ ประหยัดพื้นที่ในการจัดเก็บและให้บริการ รวมทั้งสามารถสืบค้นสารสนเทศได้อย่างรวดเร็ว (สิทธิชัย บวชไธสง, 2557: 1)

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐมได้ดำเนินการจัดการเรียนการสอน มาเป็นระยะเวลากว่า 86 ปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2479 ก่อตั้งเป็นโรงเรียนสตรีฝึกหัดครูนครปฐม โรงเรียนฝึกหัดครูนครปฐม วิทยาลัยครูนครปฐม สถาบันราชภัฏนครปฐม และปัจจุบันคือ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม (มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม, 2564: ออนไลน์) จึงทำให้มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐมมีเอกสารแสดงผลการดำเนินงานของมหาวิทยาลัย ได้แก่ การสอน การวิจัย คู่มือการศึกษา พระราชบัญญัติก่อตั้งมหาวิทยาลัย คณาจารย์ ทำเนียบผู้บริหาร ข้าราชการ บุคลากร รายงานประจำปี และเหตุการณ์สำคัญต่าง ๆ ในแต่ละรอบปี ที่ได้รับการบันทึกจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เอกสารเหล่านี้กระจายอยู่กับหน่วยงานต่าง ๆ ที่รับผิดชอบเรื่องนั้น ๆ ยังไม่มีการจัดเก็บอย่างเป็นระบบซึ่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. 2526 ได้กำหนดให้หน่วยงานจัดเก็บรักษาเอกสารราชการตามระเบียบโดยปกติให้เก็บไว้นานอย่างน้อย 10 ปี และเมื่อเวลาผ่านไปหน่วยงานนั้นอาจทำลายเอกสารต่าง ๆ ได้ ซึ่งเอกสารเหล่านี้มีคุณค่าในทางการบริหาร กฎหมาย ประวัติศาสตร์ และการวิจัย ควรได้รับการจัดเก็บเป็นสารสนเทศจดหมายเหตุ ในสภาพปัจจุบันสารสนเทศที่มีอยู่ไม่ได้มีการจัดเก็บให้เป็นระบบ เพื่อง่ายต่อการศึกษา ค้นคว้าและวิจัย อาจทำให้มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐมไม่มีสารสนเทศที่เป็นหลักฐานซึ่งแสดงการพัฒนาความก้าวหน้าของมหาวิทยาลัย ข้อมูลมาจากการบอกเล่าของคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง ข้อมูลที่ได้อาจไม่ครบถ้วน ข้อมูลถูกทำลายหรือสูญหายไป ทำให้ขาดความน่าเชื่อถือ

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ได้เล็งเห็นความสำคัญของเอกสารและข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ในการถ่ายทอดเรื่องราวแก่ผู้เกี่ยวข้องและผู้สนใจ เพื่อสร้างความภาคภูมิใจให้กับคณาจารย์ นักศึกษา บุคลากร รวมทั้งศิษย์เก่าของมหาวิทยาลัย สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มีพันธกิจหลักในการจัดหา พัฒนา ทรัพยากรสารสนเทศที่ทันสมัยและการให้บริการเชิงรุกยุคดิจิทัล (มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ, 2564: ออนไลน์) จึงมีแนวทางในการจัดการเอกสารจดหมายเหตุ เพื่อใช้เป็นแหล่งในการศึกษาค้นคว้า วิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ผู้วิจัยได้ศึกษาและนำโปรแกรมโอเมก้า (Omeka) ซึ่งเป็นโปรแกรมรหัสเปิด (Open source software) ที่ออกแบบให้รองรับการนำเสนอผลงานผ่านเว็บไซต์ สามารถประยุกต์ใช้งานได้ในการนำเสนอข้อมูลของห้องสมุด พิพิธภัณฑ์ หรือนิทรรศการ สามารถติดตั้งธีม (Themes) และโปรแกรมเสริม (Plugins) ให้เลือกใช้หลากหลาย สร้างดัชนีคำค้นสามารถสืบค้นข้อมูล และรองรับการใช้งานภาษาไทย จัดเก็บไฟล์ได้ทุกประเภท สามารถแสดงผลได้กับทุกหน้าจออุปกรณ์ (บุญเลิศ อรุณพิบูลย์, 2556: ออนไลน์)

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาฐานข้อมูลจดหมายเหตุ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ในแง่มุมต่าง ๆ เช่น ประวัติ พัฒนาการ และการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม หากไม่มีการจัดเก็บข้อมูล ข้อมูลอาจสูญหายหรือถูกทำลายได้ ซึ่งผลการศึกษาจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่ต้องการใช้สารสนเทศ เพื่อการค้นคว้า วิจัย ตลอดจนเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารในการใช้เป็นแนวทางวางแผนและพัฒนามหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ผู้วิจัยได้ศึกษาและนำโปรแกรมโอเมก้า (Omeka) ซึ่งเป็นโปรแกรมรหัสเปิด (Open source software) ที่ออกแบบให้รองรับการนำเสนอผลงานลักษณะต่าง ๆ ผ่านเว็บไซต์ สามารถประยุกต์ใช้งาน นำเสนอข้อมูลของห้องสมุด พิพิธภัณฑ์ และนิทรรศการมาพัฒนาเป็นฐานข้อมูลให้มีการจัดเก็บและการให้บริการสืบค้นข้อมูลอย่างเป็นระบบ เพื่อเผยแพร่ข้อมูลผ่านเว็บไซต์ของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาฐานข้อมูลจดหมายเหตุ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
2. เพื่อประเมินความพึงพอใจการใช้ฐานข้อมูลจดหมายเหตุ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ผลการวิจัยเป็นประโยชน์ต่อนักศึกษา อาจารย์ นักเรียน และบุคลากรของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ในแง่มุมต่าง ๆ ได้แก่ ประวัติ พัฒนาการ การดำเนินงานของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐมในแต่ละช่วงเวลา
2. ผลการวิจัยเป็นประโยชน์ต่อนักศึกษาที่เรียนรายวิชาจิตวิทยานราชนครปฐม สามารถสืบค้นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐมในแต่ละช่วงเวลา
3. ผลการวิจัยจะช่วยลดการชำรุดเสียหายและการใช้งานเอกสารต้นฉบับ รองรับการพัฒนาเป็นห้องสมุดดิจิทัล

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเพื่อพัฒนาฐานข้อมูลจดหมายเหตุ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม จากการสัมภาษณ์ความต้องการของผู้ใช้บริการ จำนวน 10 คน แล้วนำมาพัฒนาด้วยโปรแกรมโอเมก้า (Omeka) ให้สามารถสืบค้นได้ผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต หน้าจอฐานข้อมูลจดหมายเหตุ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม สามารถแสดงเมนูการสืบค้นได้จากชื่อผู้แต่ง ชื่อเรื่อง หัวเรื่อง คำสำคัญ ปีพิมพ์ รูปภาพ ไฟล์มัลติมีเดียที่เกี่ยวข้อง และสามารถดาวน์โหลดเอกสารฉบับเต็มได้ ครอบคลุมเอกสารจดหมายเหตุในช่วงปี 2514-2566 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม จำนวน 600 รายการ

นิยามศัพท์เฉพาะ

ฐานข้อมูลจดหมายเหตุ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม หมายถึง การรวบรวมสารสนเทศของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ด้านประวัติ การดำเนินงาน การบริหารงานของมหาวิทยาลัย ที่มีหลักฐานชัดเจนมาจัดทำฐานข้อมูล เพื่อง่ายต่อการจัดเก็บและการสืบค้น

ความพึงพอใจการใช้ฐานข้อมูลจดหมายเหตุ หมายถึง ความรู้สึกเชิงบวกต่อการใช้ฐานข้อมูลจดหมายเหตุ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการออกแบบ ด้านการใช้ฐานข้อมูล ด้านการสืบค้นข้อมูลและการแสดงผล และด้านการติดต่อกับผู้ใช้บริการ

ประสิทธิภาพฐานข้อมูล หมายถึง ความเหมาะสมของฐานข้อมูลที่ได้พัฒนาขึ้นโดยคำนึงจากขอบเขตเนื้อหาที่มีในฐานข้อมูล ประโยชน์ของฐานข้อมูล

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ การพัฒนาฐานข้อมูลจดหมายเหตุ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม และการประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้บริการต่อฐานข้อมูลจดหมายเหตุ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

ขั้นที่ 1 ศึกษาเอกสาร วรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาฐานข้อมูล

ขั้นที่ 2 ศึกษาความต้องการของผู้ใช้บริการ

โดยการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้อำนวยการสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ ประธานสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ อาจารย์ และบรรณารักษ์ จำนวน 10 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง พิจารณาจากเป็นผู้มีความรู้ ความเข้าใจเรื่องของการพัฒนาฐานข้อมูลและงานจดหมายเหตุ ผลการสัมภาษณ์สรุปได้ ดังนี้

ผู้ให้บริการมีความคิดเห็นจำเป็นต้องมีฐานข้อมูลจดหมายเหตุ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม เพราะทำให้การจัดเก็บสารสนเทศด้านจดหมายเหตุ ซึ่งแสดงถึงประวัติความเป็นมาของมหาวิทยาลัยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เพื่อเป็นเกียรติประวัติของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

ผู้ให้บริการต้องการให้มีการจัดเก็บสารสนเทศจดหมายเหตุ ได้แก่ ประวัติมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ทำเนียบผู้บริหาร หนังสือหายาก รายงานสรุปผลการประชุมของคณะกรรมการชุดต่าง ๆ คู่มือการศึกษา รายงานประจำปี หลักสูตร หนังสือเกียณอายุราชการ หนังสือที่ระลึกเนื่องในพิธีถวายปริญญาบัตร เพลงประจำมหาวิทยาลัย ผลงานวิจัย และภาพถ่ายกิจกรรมต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัย

ผู้ให้บริการต้องการให้หน้าจอฐานข้อมูลจดหมายเหตุ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม สามารถ Download เอกสารฉบับเต็ม แสดงผลการสืบค้นด้วยเนื้อหา รูปภาพ ชื่อเรื่อง ผู้เขียน และสามารถสืบค้นเฉพาะปีพิมพ์ของเอกสารที่ต้องการ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในขั้นนี้ คือ แบบสัมภาษณ์ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 คำถามที่เกี่ยวข้องกับประสบการณ์ประเทศที่จัดเก็บ และเมนูแสดงผลการสืบค้น

ฐานข้อมูลจดหมายเหตุ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

1. ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องจากเอกสาร บทความทางวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. สำรวจความต้องการของผู้ใช้บริการจากผู้เกี่ยวข้อง เพื่อให้ทราบถึงความต้องการสารสนเทศจดหมายเหตุที่ควรรวบรวมไว้ในฐานข้อมูล ซึ่งจะส่งผลให้การพัฒนาฐานข้อมูลตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บริการต่อไป

3. สรุปแนวความคิดที่ได้จากการศึกษา มาสร้างแบบสัมภาษณ์ความต้องการของผู้ใช้บริการ ด้วยคำถามปลายเปิด

4. จัดทำร่างข้อคำถามที่จะสัมภาษณ์ และนำแบบสัมภาษณ์ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรง โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item objective congruence: IOC) ใช้เกณฑ์การประเมินผลดังนี้ (+1) ใช้ได้ (0) ไม่แน่ใจ และ (-1) ใช้ไม่ได้ ทั้งนี้ได้ค่า IOC=0.67-1.00 จากนั้นนำแบบสัมภาษณ์ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยดำเนินการในการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง มีขั้นตอนดังนี้

1. ประสานงานกับผู้ให้สัมภาษณ์

2. นัดหมายวัน เวลา และสถานที่ในการให้สัมภาษณ์

3. ส่งแบบสัมภาษณ์ให้ผู้สัมภาษณ์ทราบล่วงหน้า

4. ดำเนินการสัมภาษณ์ตามวัน เวลา และสถานที่นัดหมาย โดยจดบันทึก ถ่ายภาพ

รวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้อง

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์โดยใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ขั้นที่ 3 การสังเคราะห์ข้อมูลนำข้อมูลจากขั้นตอนที่ 1 และ 2 มาสังเคราะห์รวมกันเพื่อให้ได้เป็นองค์ประกอบของฐานข้อมูล

ขั้นที่ 4 พัฒนารูปร่างข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำโปรแกรมโอเมก้า (Omeka) ซึ่งเป็นโปรแกรมรหัสเปิด (Open source software) มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนารูปร่างข้อมูล โดยรวบรวมสารสนเทศอันเกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐมรูปแบบต่าง ๆ ทั้งที่เป็นสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อโสตทัศน์ และวัสดุจดหมายเหตุ เน้นข้อมูลด้านประวัติ พัฒนาการ การดำเนินงาน การบริหารของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ให้อยู่ในรูปแบบของฐานข้อมูลที่สามารถสืบค้นผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่ได้ตามต้องการ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้อำนวยการสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ ประธานสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ อาจารย์ และบรรณารักษ์ จำนวน 10 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง โดยพิจารณาจากเป็นผู้มีความรู้ และมีความเข้าใจเรื่องของการพัฒนารูปร่างข้อมูลและงานจดหมายเหตุ

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินคุณภาพฐานข้อมูล

เป็นแบบประเมินคุณภาพฐานข้อมูล เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert) โดยผู้วิจัยได้กำหนดคะแนนของคำตอบแต่ละข้อคือ มากที่สุด ให้ค่าน้ำหนักคะแนนเท่ากับ 5 มากให้ค่าน้ำหนักคะแนนเท่ากับ 4 ปานกลาง ให้ค่าน้ำหนักคะแนนเท่ากับ 3 น้อย ให้ค่าน้ำหนักคะแนนเท่ากับ 2 และน้อยที่สุดให้ค่าน้ำหนักคะแนนเท่ากับ 1

เกณฑ์การกำหนดค่าช่วงคะแนนเกณฑ์คุณภาพ มีหลักในการพิจารณาโดยแปลความหมายตามแนวคิดของ Best & Kahn (1986: 181-183) ดังนี้ 4.50-5.00 มีความถูกต้องของระบบมากที่สุด 3.50-4.49 มีความถูกต้องของระบบมาก 2.50-3.49 มีความถูกต้องของระบบปานกลาง 1.50-2.49 มีความถูกต้องของระบบน้อย และ 1.00-1.49 มีความถูกต้องของระบบน้อยที่สุด

จากนั้นนำแบบประเมินคุณภาพฐานข้อมูลให้ผู้เชี่ยวชาญด้านคอมพิวเตอร์ จำนวน 3 คน พิจารณาความถูกต้องเหมาะสมของฐานข้อมูล และปรับปรุงในข้อที่ได้รับคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ ทดลองใช้ฐานข้อมูล

เกณฑ์ในการพิจารณาคุณภาพฐานข้อมูลต้องมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินความพึงพอใจผู้ใช้งานฐานข้อมูล

เป็นแบบสอบถามความพึงพอใจผู้ใช้งานฐานข้อมูลจดหมายเหตุ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม โดยแบบสอบถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert) โดยผู้วิจัยได้กำหนดคะแนนของคำตอบแต่ละข้อคือ มากที่สุด ให้ค่าน้ำหนักคะแนนเท่ากับ 5 มากให้ค่าน้ำหนักคะแนนเท่ากับ 4 ปานกลาง ให้ค่าน้ำหนักคะแนนเท่ากับ 3 น้อย ให้ค่าน้ำหนักคะแนนเท่ากับ 2 และน้อยที่สุดให้ค่าน้ำหนักคะแนนเท่ากับ 1

เกณฑ์การกำหนดค่าช่วงคะแนนมีหลักในการพิจารณาโดยแปลความหมายตามแนวคิดของ Best & Kahn (1986: 181-183) ดังนี้ 4.50–5.00 หมายความว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด 3.50–4.49 หมายความว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก 2.50–3.49 หมายความว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง 1.50–2.49 หมายความว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย 1.00–1.49 หมายความว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด

นำแบบสอบถามความพึงพอใจไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านห้องสมุด จำนวน 3 คน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้อง ความเที่ยง โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item objective congruence: IOC) ใช้เกณฑ์การประเมินผลดังนี้ (+1) ใช้ได้ (0) ไม่แน่ใจ และ (-1) ใช้ไม่ได้ ทั้งนี้ได้ค่า IOC=0.67-1.00 นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และทดลองใช้กับผู้ใช้งานไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง (try out) จำนวน 30 คน มาปรับปรุงคุณภาพของเครื่องมือให้มีความเชื่อมั่น นำไปใช้ในการเก็บข้อมูลต่อไป

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้ใช้บริการที่เข้าใช้ฐานข้อมูลจดหมายเหตุ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม จำนวน 11,925 คน (มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม, สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน, 2566)

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้เข้าใช้ฐานข้อมูลจดหมายเหตุ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม จำนวน 375 คน กำหนดโดยตารางสำเร็จรูปของ Krejcie & Morgan (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2541: 303) โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ ในช่วงเดือน ธันวาคม 2565–มีนาคม 2566

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ประชาสัมพันธ์ฐานข้อมูลจดหมายเหตุ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ผ่านทางเว็บไซต์ของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ
2. สอบถามความพึงพอใจของผู้ใช้บริการผ่านทางกูเกิลฟอร์ม (Google Forms) โดยนำลิงก์ฐานข้อมูลจดหมายเหตุ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม เผยแพร่ทางเว็บไซต์ของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล ธันวาคม 2565–มีนาคม 2566 สามารถเก็บข้อมูลกลับคืนมาได้ทั้งหมด 343 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 91.47

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

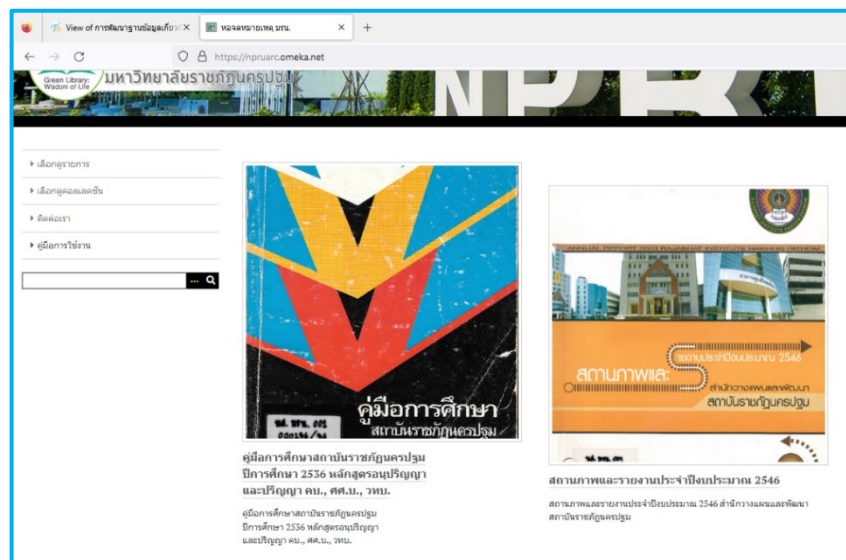
การวิเคราะห์ข้อมูลโดยค่าสถิติพรรณนา (descriptive statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

ผลการวิจัย

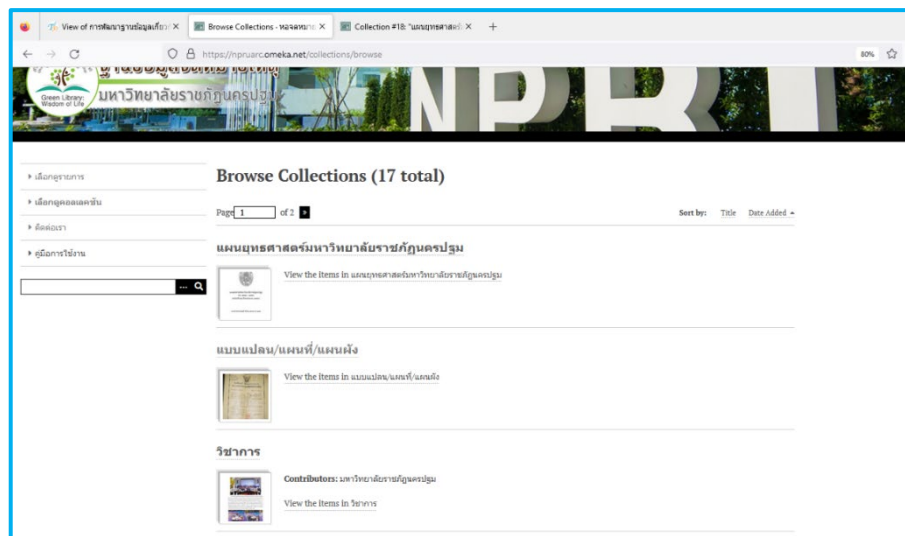
ผลการพัฒนาฐานข้อมูลจดหมายเหตุ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

ผลการพัฒนาฐานข้อมูลจดหมายเหตุ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ซึ่งนำข้อมูลประวัติ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ทำเนียบผู้บริหาร หนังสือหายาก รายงานสรุปผลการประชุมสภามหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม รายงานการประชุมสภาคณาจารย์และข้าราชการ รายงานผลการประชุมคณะกรรมการบริหารมหาวิทยาลัย เอกสารประวัติ และผลงานประกอบการพิจารณาเสนอให้ปริญญา กิตติมศักดิ์ คู่มือการศึกษา รายงานประจำปี หลักสูตร หนังสือเกียณอายุราชการ หนังสือที่ระลึกเนื่องใน พิธีถวายปริญญาบัตร เพลงประจำมหาวิทยาลัย ผลงานของคณาจารย์ นักศึกษาที่ได้รับรางวัล และภาพที่สำคัญเกี่ยวกับมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม โดยครอบคลุมเอกสารจดหมายเหตุในช่วงปี 2514-2566 จำนวน 600 รายการ

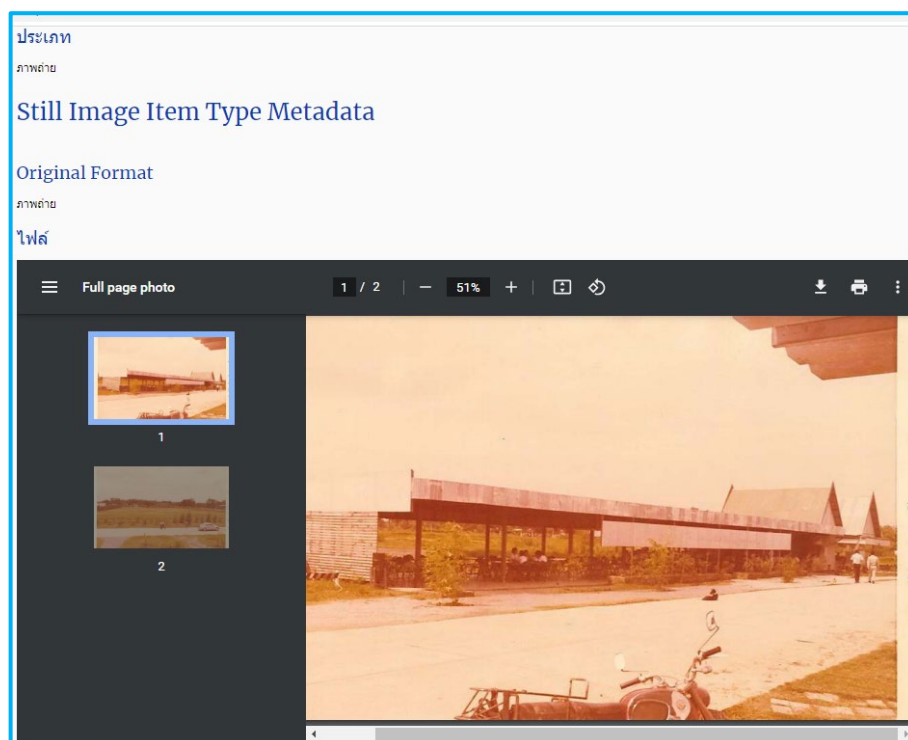
ฐานข้อมูลจดหมายเหตุ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ซึ่งเป็นฐานข้อมูลที่รวบรวมสารสนเทศของ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ด้านประวัติ การดำเนินงาน การบริหารงานของมหาวิทยาลัย โดยนำจอบ ฐานข้อมูลจดหมายเหตุ สามารถดาวน์โหลดเอกสารฉบับเต็ม แสดงผลการสืบค้นด้วยเนื้อหา รูปภาพ JPG/PDF และไฟล์มัลติมีเดีย สามารถสืบค้นได้จากชื่อเรื่อง ผู้เขียน คำสำคัญ และสืบค้นเฉพาะปีพิมพ์ ของเอกสารที่ต้องการได้ แสดงผลได้กับทุกหน้าจออุปกรณ์โดยผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ผู้ใช้บริการ สามารถค้นฐานข้อมูลจดหมายเหตุ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ได้จาก <https://npruarc.omeka.net/>

ภาพที่ 1 หน้าจอฐานข้อมูลจดหมายเหตุ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ซึ่งผู้วิจัยได้พัฒนาจากความต้องการของผู้ใช้บริการ สำหรับหน้าจอการสืบค้นสามารถแสดงหน้าปกของเอกสาร หรือรูปภาพของทรัพยากรสารสนเทศเพื่อใช้ในการตัดสินใจใช้งาน

ภาพที่ 2 หน้าจอการเลือกดูคอลเลกชัน ผู้วิจัยได้แบ่งหมวดหมู่ตามการสำรวจความต้องการของผู้ใช้บริการ โดยแบ่งเป็น 17 คอลเลกชัน

ภาพที่ 3 ข้อมูลที่มีเนื้อหาเป็นไฟล์รูปภาพ ผู้วิจัยได้ตั้งค่าให้ระบบแสดงผลรูปภาพผ่านหน้าจอการสืบค้น

ผลการประเมินความพึงพอใจ

ความพึงพอใจการใช้ฐานข้อมูลจดหมายเหตุ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม พบว่า ผู้ใช้บริการฐานข้อมูลจดหมายเหตุ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 56.85 สังกัดคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 21.57 เข้าใช้ฐานข้อมูลจดหมายเหตุ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม เป็นครั้งแรก คิดเป็นร้อยละ 44.30 วัตถุประสงค์การเข้าใช้ฐานข้อมูลเพื่อศึกษาหาความรู้ คิดเป็นร้อยละ 49.90

อภิปรายผล

1. ผลการพัฒนาฐานข้อมูลจดหมายเหตุ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

ผลจากการดำเนินการพัฒนาฐานข้อมูลจดหมายเหตุ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ทำให้ได้ระบบสำหรับการใช้งาน 2 ส่วน ได้แก่ 1) ส่วนผู้ดูแล สามารถเพิ่ม ลบ หรือแก้ไขข้อมูลได้ 2) ส่วนผู้ใช้งานสามารถเข้าถึงสารสนเทศในฐานข้อมูลได้หลากหลายรูปแบบ เช่น ตัวอักษร รูปภาพ วิดีโอ ซึ่งสอดคล้องกับสมควร สากำ (2559) ได้สรุปว่าการพัฒนาระบบฐานข้อมูลควรใช้ทฤษฎีวงจรการพัฒนาระบบ (System Development Life Cycle : SDLC) เพื่อกำหนดแนวทางในการพัฒนาระบบฐานข้อมูลสอดคล้องกับผลการศึกษาของมยุรี รัตนเสริมพงศ์ (2561); คมกริช รุมดอน และคณะ (2566) ที่ดำเนินการพัฒนาฐานข้อมูลจดหมายเหตุ มีการวางแผน การสร้าง ปรับปรุงแก้ไข และพัฒนาตามหลักการพัฒนาฐานข้อมูล ตลอดจนการประเมินคุณภาพฐานข้อมูลโดยผู้เชี่ยวชาญ จนได้ฐานข้อมูลที่มีคุณภาพเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

2. ผลการประเมินความพึงพอใจการใช้ฐานข้อมูลจดหมายเหตุ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

การศึกษาผลการใช้ฐานข้อมูล เป็นการศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้ฐานข้อมูลจดหมายเหตุ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการออกแบบ ด้านการใช้ฐานข้อมูล ด้านการสืบค้นข้อมูล และการแสดงผล และด้านการติดต่อกับผู้ให้บริการ พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.92$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการสืบค้นข้อมูลและการแสดงผล มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ($\bar{X} = 4.05$) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของคม กันชูลี (2561) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาลังสารสนเทศดิจิทัลสำหรับงานวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามด้วยโอเพนซอร์สตรูปัล พบว่า ด้านการใช้งานมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากระบบดังกล่าวถูกพัฒนาขึ้นด้วยโอเพนซอร์ส ซึ่งเป็นซอฟต์แวร์เปิดเผยรหัส ไม่เสียค่าใช้จ่ายในการใช้งาน ทำให้สามารถพัฒนาระบบได้รวดเร็ว ประกอบกับคุณลักษณะที่เป็นซอฟต์แวร์เปิดเผยรหัส ทำให้นักพัฒนาสามารถเพิ่มเติมปรับแก้ไขโปรแกรมได้อย่างเสรี โดยไม่มีข้อจำกัด และการศึกษาของนาริส ทับทิม (2564) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาลังจดหมายเหตุดิจิทัลส่วนบุคคลของศาสตราจารย์ศิลป์ พีระศรี พบว่า การแสดงผลการค้นหาและการใช้งาน ผลประเมินอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากการเข้าถึงเนื้อหาว่าง สะดวกรวดเร็ว และสามารถสืบค้นได้หลากหลาย

ช่องทาง เช่น สืบค้นจากผู้แต่ง ชื่อเรื่อง คำสำคัญ ฯลฯ และดาวน์โหลดเอกสารฉบับเต็มได้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากก่อนการพัฒนาฐานข้อมูลได้มีการสำรวจปัญหาและความต้องการของผู้ใช้งาน และนำข้อมูลที่ได้มาสรุปเป็นแนวทางและประยุกต์ใช้ในการออกแบบและพัฒนาฐานข้อมูลให้มีรูปแบบที่สามารถใช้งานได้อย่างสะดวก ไม่ยุ่งยาก ซับซ้อน มีรูปแบบการแสดงผลที่ชัดเจน ส่งผลให้ผู้ใช้งานได้รับประโยชน์จากการใช้ฐานข้อมูลอย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้

1. ส่งเสริมสนับสนุนให้คณะต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม นำฐานข้อมูลจดหมายเหตุมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ไปใช้ในการศึกษาค้นคว้า เพื่อให้นักศึกษาได้รับข้อมูลความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของมหาวิทยาลัย
2. ประชาสัมพันธ์ให้อาจารย์ บุคลากร และศิษย์เก่าที่เกี่ยวข้องกับมหาวิทยาลัย เพื่อขอรับบริจาคและส่งมอบเอกสารที่มีคุณค่ามาจัดเก็บที่งานจดหมายเหตุ
3. ประชาสัมพันธ์ให้ศึกษาที่เรียนรายวิชาจิตวิทยานราชนครปฐม เข้าใช้ฐานข้อมูลจดหมายเหตุ เพื่อสืบค้นข้อมูลของมหาวิทยาลัยในแง่มุมต่าง ๆ ในแต่ละช่วงเวลา

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาการพัฒนารูปแบบการดำเนินงานฐานข้อมูลจดหมายเหตุ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ให้เป็นหอจดหมายเหตุที่สมบูรณ์ทั้งอาคารสถานที่จัดเก็บเอกสารจดหมายเหตุ ซึ่งผลการศึกษานำมาประกอบการพิจารณาวางแผนการบริหารจัดการ การลงทุน และการจัดทำงบประมาณในการดำเนินการพัฒนาฐานข้อมูลจดหมายเหตุ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
2. ในอนาคตควรวางแผนพัฒนาข้อมูลจดหมายเหตุทุกประเภท ให้อยู่ในรูปของสิ่งพิมพ์ดิจิทัล เพื่อจัดทำเป็นรูปแบบมัลติมีเดีย ต้องมีการวางแผนด้านงบประมาณ จัดหาครุภัณฑ์เครือข่ายและเซิร์ฟเวอร์ เตรียมบุคลากรที่มีความชำนาญด้านนี้โดยเฉพาะต่อไป
3. เนื้อหาของเอกสารจดหมายเหตุในฐานข้อมูล ควรพิจารณาเลือกเนื้อหาที่มีประโยชน์ต่อผู้ใช้บริการ

เอกสารอ้างอิง

คม กันชูลี. (2561). รายงานวิจัยสถาบันเรื่อง การพัฒนาลังสารสนเทศดิจิทัลสำหรับงานวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามด้วยโอเพนซอร์สตรูปิล. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.

- คมกริช รุมดอน และคณะ. (2566). การพัฒนาฐานข้อมูลหอจดหมายเหตุมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี. ในงานการประชุมวิชาการระดับชาติ PULINET ครั้งที่ 13 มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี (18-20 มกราคม หน้า 43-55). อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.
- พาลี, นอย. (2564). การจัดการจดหมายเหตุเสียง: กรณีศึกษาห้องสมุดเสียง มหาวิทยาลัยศิลปากร. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการจดหมายเหตุและสารสนเทศมรดกทางวัฒนธรรม แผน ก แบบ ก 2 ระดับ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- นาริส ทับทิม. (2564). การพัฒนาลังจดหมายเหตุดิจิทัลส่วนบุคคลของศาสตราจารย์ศิลป์ พีระศรี. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสารสนเทศศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- บุญเลิศ อรุณพิบูลย์. (2556). Omeka Portable สื่อเรียนรู้การพัฒนาระบบนำเสนอผลงานผ่านเว็บ. ค้นเมื่อ กุมภาพันธ์ 11, 2565, จาก <https://www.slideshare.net/boonlert/digital-collection-with-omeka>
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2541). วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์ (พิมพ์ครั้งที่ 7 ฉบับปรับปรุงใหม่ล่าสุด). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มยุรี รัตนเสริมพงศ์. (2561). รายงานการวิจัยศึกษาการพัฒนาระบบฐานข้อมูลเอกสารจดหมายเหตุ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี. ลพบุรี: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม. (2564). ประวัติมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม. ค้นเมื่อ มกราคม 11, 2565, จาก http://arit.npru.ac.th/info/npru_profile.php
- มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม, สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ. (2564). ปรัชญา วิสัยทัศน์ พันธกิจ. ค้นเมื่อ พฤษภาคม 20, 2565, จาก http://arit.npru.ac.th/info/npru_profile.php
- มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม, สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน. (2566). รายงานประจำปี พ.ศ. 2565. นครปฐม: สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. 2526. (2565). ราชกิจจานุเบกษา (เล่มที่ 122). ตอนพิเศษ 99 ง (11 กุมภาพันธ์).
- สิทธิชัย บวชไธสง. (2557). การพัฒนาระบบฐานข้อมูลดิจิทัลจดหมายเหตุ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- Best, J. W. & Kahn, J. V. (1986). *Research in education* (5th ed.). Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.